

ISUS KRIST JEDINI UČITELJ

Mirjam Šurjan

"*Otkupitelj čovjeka, Isus Krist* centar je kozmosa i povijesti. Prema njemu se okreće moja misao i moje srce u ovom svečanom času kojega Crkva i sva suvremena obitelj čovječanstva proživljava" /*Otkupitelj čovjeka*, br. 1/

"*Isus Krist je glavni put Crkve*. On je naš put prema Kući Očevoj i on je također put za svakog čovjeka", kaže papa Ivan Pavao II. u svojoj nedavnoj enciklici "redemptor Hominis" /br. 13/.

Ista misao – misao da je *Isus Krist* nezamjenjivi put prema Bogu – samo u drugom kontekstu, ponovljena je i u pobudnici "Catechesi tradendae". Štoviše, Sv. Otac joj pridaje toliku važnost da je za naslov I. poglavlja iste pobudnice stavio naslov: *Imamo samo jednog Učitelja Isusa Krista*.

Zatim naglašavajući kristocentričnost svake istinske kateheze u br. 5 istog poglavlja, Ivan Pavao II. kaže: "Želimo ponajprije naglasiti da u srcu kateheze bitno nailazimo na *osobu* i to na *osobu Isusa* iz Nazareta, 'Očeva Jedino-rođenca', puna milosti i istine, koji je trpio i umro za nas i koji sada kao Uskrslu živi zauvijek s nama. *To je Isus 'Put, Istina i Život'*".

Prije negoli nastavim analizu toga poglavlja "Catechesi tradendae", želim se kratko osvrnu-

ti na današnju situaciju u katehezi. I najveći stručnjaci i promatrači života Crkve primjećuju da Crkva proživljava jednu krizu, i da se ta kriza možda najviše očituje u njezinom izlaganju vjere – ukratko u katehezi. O tome svjedoče brojni dokumenti o katehezi izašli u ovih zadnjih deset godina:

1. Opći katehetski direktorij – 1971.
2. Osnutak Međunarodnog katehetskog vijeća – 1975.
3. Pobudnica "Evangelii nuntiandi" /Navještanje Evanđelja/ od pape Pavla VI. – 1975.
4. Sinoda 1977. u Rimu čija je tema bila: *Kateheza*
5. Najnovija pobudnica Ivana Pavla II: "Catechesi tradendae", 1979.

U uvodu knjige sabranih radova i komentara Sinode 1977. Jean Potin piše ovo:

"Ne smijemo se zavaravati. Rijetko je kad kroz dvadeset stoljeća povijesti katehetsko poslanje Crkve bilo tako teško kao danas. Postoje zemlje u kojima je pouka u vjeri zabranjena ili vrlo ometana, dok je ateizam favoriziran. U zapadnom društvu; materijalizam, sekularizacija i vladajući hedonizam /užici/ zatvaraju također svako otvaranje duhovnoj dimenziji pojedincu i čovječanstvu. Ako je istina da mla-

di žude za kreativnošću, pravdom, slobodom i istinom, mnogi su također žrtve makinacija lažnih vođa" /teza, str. 46/

Manjak zvanja, napuštanje redovničkog života, smanjenje prakticiranja vjere crveno su svjetlo koje opominje Crkvu da nešto nije u redu i da to što prije treba staviti na pravo mjesto. S bolju gleda Crkva svoju djecu kako se gube u sitnicama "aggiornamenta" zaboravljajući bitno: *produbljivati životvorno poznavanje Isusa Krista i rast u ljubavi prema Njemu*. – I to je upravo najdublji uzrok nedostatku zvanja. Tko bi se htio ukrcati na brod čiji kormilar ne pozna puta? Tko bi se želio ukrcati na brod koji tone?

Zato Sv. Otac Ivan Pavao II. kaže svećenicima, redovnicima i redovnicama: "Ako ste dakle, susreli Krista, živite Krista, živite s Kristom! I navještajte ga svakoj osobi koju susretete kao autentični svjedoci. *'Meni je život Isus Krist'* /Fil 1,21/. Tu se upravo nalazi pravo oslobođenje: naviještati Krista, slobodan od svake navezanosti, bliz preporođenim ljudima, koji su postali novo stvorenje. Zašto je katkada naše svjedočenje besplodno? Jer prikazujemo Isusa bez cjelovite očaravajuće snage koju ima njegova Osoba; jer ne otkrivamo bogatstvo uzvišenog ideala koji sadrži činjenica: *ostaviti sve i poći za Njim*, jer ne uspijevamo svjedočiti o uvjerenju koje smo ostvarili u životu u pogledu divnih vrednota našega zalaganja za veliku stvar Crkve kojoj služimo.

I Sv. Otac nastavlja: Braćo i sestre: važno je da ljudi vide u nama djelatelje Božjih tajna /1. Kor 4,1/, vjerne svjedoke njegove prisutnosti u svijetu. Razmišljajmo često o tome, da kad nas Bog zove, da On ne traži od nas samo dio naše osobe, već cijelo naše biće sa svim vitalnim energijama, da bi navještali ljudima veselje i mir novog života u Kristu, i da bi ih privodili k susretu s Njime." /"Papa govori", Zagreb 1979, str. 30/.

U našem pokoncilskom vremenu, koje je istovremeno puno nemira i hvalevrijednih traženja, nije li Krist ipak na kraju prvo i jedino rješenje svih naših problema?

Nove katehetske metode, mass-media, audio-vizuelna sredstva, novi rezultati psiho-

logije i sociologije neće ničemu služiti, ako iznova ne zaronimo još dublje u taj *Jedini Izvor*, koji gasi žeđ čovječanstva, a to je *Isus Krist*.

Otkriti neisporedivu vrednotu, bitnu i egzistencijalnu vrednotu *Isusa Krista – Bogočovjeka* od rijetke je prijekne važnosti za današnji svijet, za djecu i mlade današnjice.

Ako ne budemo odgovorili na taj hitni poziv i ne otkrijemo mladima sve bogatstvo, dubinu, širinu, visinu i duljinu Kristovu – Kristovu ljubav, onda će mladi s pravom tražiti svoj ideal kod jednog Maharichi Manesh Yogi ili kod nekog drugog, a da neće susresti pravi ideal: *Isusa Krista* u svoj njegovoj jedinstvenosti i ljepoti. Možda će im Krist biti Super-star, a ne ono što on jest stvarno: *Jesam koji Jesam* – oduvijek i zauvijek Bogočovjek – uvijek prisutan čovjeku da mu pomogne i privine ga na svoje Srce.

Slika, koju će mladi sutra imati o *Isusu Kristu – Jedinorodencu Očevu*, zavisi o katehezi, ili bolje rečeno o nama katehisticama danas. Već je papa Pavao VI. govorio o tome u svojoj pobudnici: "Evangelii nuntiandi": "Često se danas ponavlja da naše vrijeme žeđa za vjerodostojnošću. Tvrdi se naročito o mladima da se oni zgražaju nad izvještačenošću i pretvaranjem, te da nadasve traže potpunu istinu i jednostavnost. Ti 'znakovi vremena' moraju nas naći budne. Šutke ili u krik ponavlja se uvijek jedno te isto pitanje: *Vjerujete li vi doista to što propovijedate? Živate li to što vjerujete? Propovijedate li uistinu ono što živite?* – *Svjedočanstvo života postalo je više nego ikada bitan preduvjet osnovne uspješnosti propovijedanja*" /E.N., br. 76/.

Katehetski direktorij tvrdi isto: "Zadaća, koja je povjrena kateheti, traži od njega da provodi intenzivan sakramentalni i duhovni život, da bude čovjek molitve, da znade cijeniti duboki smisao kršćanske poruke i njezine mogućnosti za preoblikovanje života. Ujedno traži da on bude čovjek ljubavi, poniznosti i razboritosti što sve omogućuje Duhu Svetom da u katehizantima izvodi svoje plodno djelovanje" /Kat. dir. br. 114, str. 96/.

Netko je danas rekao: "Jedina kriza redovničkog života je kriza kristologije."

U prvi mah rečenica ne izgleda toliko uvjerljiva, no ako se malo zadubimo vidjet ćemo da izražava duboku istinu. Crkva se ne može obnoviti bez ponovnog i ponovnog vraćanja Kristu i zagledavanja u Njega jer *On je Put* kojim nas Otac sve želi privući k sebi.

Poznati profesor Walter Kasper iz Tübingena u Njemačkoj, čije je djelo "*Isus je Krist*" prevedeno na sve veće jezike, u svom uvodu iznosi sličnu misao: "Problemi koji zaokupljaju Crkvu ne mogu se u cjelini riješiti, osim ako pođemo od središta, a to je *Isus Krist*, i tom se središtu, stalno navraćamo. Postavlja nam se dakle pitanje: *Tko je Isus Krist?*"

Tko je Isus Krist, nama danas?"

Zadnjih godina, moramo s radošću utvrditi, osjeća se u teologiji, baš obnova kristologije.

Niču njige o Isusu Kristu, koje na temelju Evanđelja nastoje produbiti njegovu "tajnu" – tajnu Bogočovjeka. Svaka ta knjiga osvjetljuje tu tajnu s jedne nove strane i lik Isusa Krista postaje sve velebniji i ljepši.

Sin Božji – On je Logos odvijeka istobitan s Ocem koji nakon utjelovljenja, smrti i uskrsnuća postaje Kosmokrator – Svevladar kojemu je svijet podvrgnut – da bi on sve predao Ocu – da Bog bude sve u svemu. Tako ga promatra već spomenuti W. Kasper.

Louis Bouyer ga promatra kao vječnu Božju Riječ – *Vječnu Mudrost* koja je postala tijelom – postala šator ili ušatorila se među ljudima. Tako je postala "*Schekinah*", tj. Božja prisutnost i slava Jahvina među ljudima.

Hans Urs von Balthasar promatra Krista u *Slavi Križa*. Krist, odrekavši se slave koja mu s pravom pripada kao Sinu Božjemu, poništava se – ulazi u *kenozu* postavši čovjekom. A ta *kenoza*—poništenje dolazi do vrhunca u njegovoj smrti na križu. No, time Krist ulazi u *novu Slavu* – ne samo u slavu koju je imao prije nego je svijet postao, nego i u Slavu koju je zaslužio svojom ljubavlju i poslušnošću prema Ocu.

Zanimljivo je da Sv. Otac u pobudnici "*Catechesi tradendae*" baš naglašava koliko je važ-

radovi zks '81

no da katehizante uvedemo u "Kristovu tajnu" tj. u njegov cjelokupni život spasenja i otkupljenja, i na vječni Božji plan koji je Krist ostvario svojim Utjelovljenjem i Pashalnim misterijem. I tu na tom mjestu u broju 5. Cat. trad. Sv. Otac daje kao neku definiciju kateheze. Poslušajmo je:

"Katehizirati znači navesti na neki način čovjeka da istražuje tu tajnu Isusa Krista u svim njezinim razmjerima: Potpuno osvjetliti rasporedbu ove tajne... shvatiti zajedno sa svima svetima koja je tu širina, duljina, visina i dubina i upoznati Kristovu ljubav koja nadilazi svaku spoznaju i uči ... u svu puninu Božju" /br. 5 – C.T.).

Tj. otkriti u Kristu "vječni Božji naum. To znači nastojati razumjeti značenje Kristovih djela i riječi, znakova koji su ostvareni po njemu, jer oni skrivaju i ujedno otkrivaju njegovu tajnu. U tom smislu konačni je cilj kateheze uvesti čovjeka ne samo u dodir, nego u zajednicu, u bliskost s *Isusom Kristom*. Samo On može dovesti do Očeve ljubavi u Duhu i učiniti nas sudionicima života Svetoga Trojstva" (C.T. br. 5).

U broju 6 "*Catechesi tradendae*" Papa traži od katehete veliko poštenje. Kateheta ili katehista ne smije u katehezi predavati svoju nauku ili svoje mišljenje, svoju ideologiju ili svoju teologiju nego *nauku Kristovu*.

Kateheta mora doći do takvog stava da mogne reći s Kristom: "*Moja nauka nije moja, nego Onoga koji me je poslao*" /Iv 7,16/.

Međutim Kristova nauka nije zbirka apstraktnih istina nego priopćivanje živoga Božjeg otajstva /br. 7/. Nauka i život kod Isusa su jedno: *Isus je činio i poučavao*: "Svaki dan sjedio sam u hramu i naučavao" kaže sam Isus Židovima.

Kakav primjer i poticaj za nas katehistice. Svi su bili zadivljeni njegovom naukom. Isus je proglašen Učiteljem i to mu je ime dano samo u Evanđeljima barem oko 50 puta.

No, Isus nije samo Učitelj, *On je Jedini Učitelj* – tj. Onaj koji to ime zaslužuje na jedinstven način.

"Tu sliku Krista Učitelja, veličanstvenu i

blisku, dojmljivu i utješnu, sliku koju je naslikalo pero evanđelista a zatim često ponavljala ikonografija od prvoga kršćanskoga doba, tu sliku koja osvaja želim opet obnoviti na početku ovih razmišljanja o katezezi u današnjem svijetu” /C.T. br. 8/.

Zašto je Isus jedini Učitelj?

1. Možemo reći zato jer je njegova nauka uzvišena – takvu nauku nije nitko prije izrekao. Ona je tako harmonična, tako ljudska, a opet tako božanska. I sami Židovi su mu priznavali taj naslov Učitelja, a kasnije kroz stoljeća ljudi svih rasa, boja i narodnosti.
2. Isus je jedini Učitelj i zato jer je njegova nauka u najdubljoj skladnosti s njegovim životom. Nikada ne možemo odvojiti Kristovu nauku od njegova života i bića.

”U tom smislu bio je cio Kristov život neprestano naučavanje: njegove šutnje, njegova molitva, njegova ljubav za čovjeka, posebno za male i siromašne, prihvaćanje potpune žrtve na križu za otkupljenje svijeta, njegovo uskrsnuće – sve je to ostvarenje njegove riječi i ispunjenje objave” /C.T. br. 9/.

3. No, najdublji razlog Kristova jedinog i jedinog Učiteljstva je u njegovu biću: Isus Krist je Bog i čovjek – Sin Božji, kojega Otac šalje da pouči ljude o Bogu, o Kraljevstvu na koje ih on poziva. Zato je On Učitelj bez premca – jedan i jedini – za sva vremena i vijekove.

A njegova se nauka slila s njegovim bićem – s njegovom osobom napose u času kad je visio na križu. Zato je za kršćane *Raspeti* jedna od nauzvišenijih i najpopularnijih slika *Isusa Učitelja*.

Sveti Pavao zato govori: *”Bez sumnje, govor o križu ludost je za one koji propadaju, a za nas koji se spasavamo slika je Božja /1. Kor 1,18/, ili na drugom mjestu: ”A mi propovijedamo Krista i to Krista raspetoga, poganima ludost, a Židovima sablazan” / /.*

Krist i nas poziva da budemo takvi svjedoci – takve katehete i katehistice – koji će se znati ”identificirati” – poistovjetiti s Kristom. To ne znači da ćemo u Njemu naći lažni mir koji bi nas oslobodio od napora i borbe. Baš

naprotiv, to nas otkriće potiče na najljuću borbu koja nas trga iz sebičnosti i stavlja nas na put da letimo za Isusom Kristom i njegovim Kraljevstvom služeći drugima u svojoj braći u radosnom daru samoga sebe. /Usp. Gabriel Garonne: ”Pour vous qui suis–je?”, str. 82/.

Zato Sv. Otac i kaže na kraju tog poglavlja: *”Samo u dubokom zajedništvu s njim naći će kateheta svjetlo i snagu za istinsku i poželjnu obnovu katezeze” /C.T. br. 9/*

Mi se često bojimo u katezezi postaviti mladima ili višim osnovcima pitanje: Tko je za vas Isus Krist? ili: Tko je za tebe Isus Krist? Bojimo se jer nam se Isus čini prezahtijevan, pa uvijek mislimo da njegove riječi treba malo ublažiti, malo zašeceriti, a možda je baš to što odbija mlade, pa čak i djecu od naše katezeze.

Ne želim time reći da ne treba postupnosti u katezezi, no mislim da kroz katekizme, napose kroz Bibliju mladih ili Novi zavjet mogu djeca i mladi doći u kontakt s Isusom Kristom i da se više osnovaca može već zaposliti da u grupama obrade ovaj ili onaj događaj iz Evanđelja, da o tome razmišljaju i primjenjuju ga na svoj život. Na taj način će zavoliti Sv. pismo i nastaviti ga čitati i meditirati i kasnije u životu. Svakako da to čitanje i razmišljanje ne smije ostati bez dubokog euharistijskog života. Često je baš nedostatak tog euh. života uzrok što katezeza, iako je dobro posjećena i živa i dinamična, ne daje pravih plodova koje bismo s pravom očekivali.

No da mladi mogu duboko zavoljeti Krista – i više nego mi mislimo – velika je istina. Poslušajte nekoliko odgovora mladih na pitanje: Tko je za tebe Isus Krist?

Djevojka od 15 godina /s Jordanovca/:

”Sestro, trebali ste mi dati jedan metar papira, a i to ne bi bilo dosta da to napišem. Za mene je on blago koje se ne može kupiti ni za kakav novac, osim za ljubav, dobrotu, poštovanje i hvalu. On je ljubav, Onaj koga se može ljubiti i biti ponosan na njega, a da se nikad ne moraš zacrveniti zbog njega. Ipak još nisam dosegla tako intimnu ljubav prema njemu...”

Evo još jednog primjera. Sada se radi o studentici defektologije 2. godine /21 g./:

"Od prošlog ljeta puno sam razmišljala o Kristu. Ako je on: Put, Istina i Život, ako je On Ljubav /koja umire za me na križu/, onda se ja ne mogu igrati s Njime, ni s kršćanstvom. Isus traži radikalan izbor: ili – ili. Postoje samo dva puta. Prihvatiti ili odbaciti Krista. Prihvatiti, no ne mlako... Isus je osoba – čovjek koji je živio i o kojemu nam svjedoče evanđelja (...) no sve bi to bilo bijedno kad bi On bio samo čovjek kao i drugi. On je Bog. I upravo zbog toga moram u Nj vjerovati..."

Prostor i vrijeme nam ne dozvoljavaju da se duže zadržimo na odgovorima mladih u toj anketi. A svaka od vas zna koliko djeca mogu duboko doživjeti Krista i kako su njihova čista srca otvorena njegovoj milosti, no to treba

podržavati kroz godine puberteta da se pravilno razvije u pristanak zrelog čovjeka.

A ovo što govorim vama, govorim i sebi, jer znam ako u mojem srcu ne gori žarka ljubav prema Kristu neću o Njemu moći govoriti drugima, niti im dati i ocrtati njegov jedinca-ti lik.

Zato bih završila s riječima P. Bernarda Broa koje je napisao na početku svoje knjige "Isus Krist ili ništa":

"A ono što prije svega moram reći jest ovo: Za mene je život Isus Krist! To je sve! Nemam što drugo reći. Svakako nisam svetac, no baš zbog toga me hvata jedna jedina želja: da budem sve više i više povezan, privučen i zablješten tim bićem Isusom Kristom, za kojim već pomalo ludim, ali premalo nažalost"